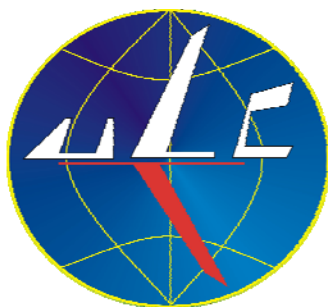

Urząd Lotnictwa Cywilnego

Działalność portów lotniczych na świecie w 2004 roku

Opracowanie:

Jerzy Liwiński

Ośrodek Informacji Naukowej,
Technicznej i Ekonomicznej

W 2004 roku w portach lotniczych na świecie odprawiono w odlotach i przylotach około 3,7 mld pasażerów¹ i 74 mln ton ładunków. Samoloty komunikacyjne wykonały 63 mln operacji startów i lądowania. W osiągnięciu powyższych wyników przewozowych udział poszczególnych regionów świata był zróżnicowany i przedstawiał się następująco: Ameryka Północna - 35%, Europa - 30%, Azja / Pacyfik - 25%, Ameryka Południowa / Karaiby - 5 %, Bliski Wschód - 3 % i Afryka - 2%.

W 2004 roku w stosunku do wyników roku 2003, nastąpił wzrost liczby obsługiwanych pasażerów o 11 % i tonażu ładunków o 9 %. Największą dynamikę osiągnęły porty leżące w regionie Azji / Pacyfiku (odpowiednio 18 % i 14 %), Bliskiego Wschodu (15 % i 13 %) oraz Afryki (13 % i 10 %). Osiągnięte wyniki przewozowe po raz pierwszy przekroczyły wielkości 2000 r., po którym to nastąpił kryzys, związany z atakiem terrorystycznym 11 września 2001 roku. W przedziale czasowym pięciu ostatnich lat liczba pasażerów wzrosła o 9 %, a tonaż ładunku o 4 %.

Największym portem lotniczym na świecie jest amerykański Atlanta Hartsfield International /ATL/, który w 2004 roku obsłużył 83,6 mln pasażerów (z tego 77 mln w ruchu krajowym) oraz 864,6 tys. ton ładunków. Jego głównym użytkownikiem jest największa linia lotnicza świata Delta Air Lines (75% odprawionych pasażerów) oraz AirTran Airways (13 %). Ogółem na lotnisku w Atlancie samoloty pasażerskie i towarowe wykonały 964,8 tys. operacji startów i lądowania.

W rankingu trzydziestu największych portów, w liczbie obsługiwanych pasażerów, 18 znajduje się na kontynencie amerykańskim, po 6 w Europie i Azji/Pacyfiku, natomiast w tonażu ładunków 12 jest w Ameryce, 12 w Azji, 5 w Europie i jeden na Bliskim Wschodzie.

Wśród dużych portów (10-30 mln pasażerów, 200-1000 tys. ton cargo) największą dynamikę rocznego wzrostu miały porty Chin. Wynosiła ona średnio w przewozach pasażerskich około 40%, a tonażu ładunków 30% (np. Szanghaj Hongqiao – 53,6% i 41%, Szanghaj Pudong – 39,6% i 38,1%). Powyższe wzrosty są konsekwencją dynamicznie rozwijającej się azjatyckiej gospodarki.

¹ Dane statystyczne dotyczące liczby obsługiwanych pasażerów, tonażu ładunku i ilości operacji lotniczych nie pokrywają się z wynikami publikowanymi przez linie lotnicze. Są one dwukrotnie wyższe, co wynika z faktu, że przewoźnicy ewidencjonują swoje wyniki według rejsów, a porty rejestrują obsługiwane przewozy osobno dla lotniska przylotu jak i odlotu.

Tabela 1. 2004 r. - ranking największych portów lotniczych (przewozy pasażerskie)

Ranking	Port lotniczy	Kod portu	Liczba pasażerów (w tys.)	Zmiana roczna
1	Atlanta Hartsfield Int., USA	ATL	83.606	5,7 %
2	Chicago O'Hare Int., USA	ORD	75.534	8,7 %
3	Londyn Heathrow, Wielka Brytania	LHR	67.344	6,1 %
4	Tokio Haneda, Japonia	HND	62.291	-0,9 %
5	Los Angeles International, USA	LAX	60.689	10,4 %
6	Dallas / Fort Worth Int., USA	DFW	59.412	11,6 %
7	Paryż Charles de Gaulle, Francja	CDG	51.260	6,3 %
7	Frankfurt International, Niemcy	FRA	51.098	5,7 %
9	Amsterdam Schiphol, Holandia	AMS	42.541	6,5 %
10	Denver International, USA	DEN	42.394	13,0 %
11	Las Vegas McCarran, USA	LAS	41.441	14,2 %
12	Phoenix Sky Harbor, USA	PNX	39.504	5,6 %
13	Madryt Barajas, Hiszpania	MAD	38.704	7,9 %
14	Bangkok Int., Tajlandia	BKK	37.960	25,8 %
15	Nowy Jork JFK, USA	JFK	37.518	18,2 %
16	Minneapolis International, USA	MSP	36.713	10,6 %
17	Hong Kong Chek Lap Kok, Chiny	HKG	36.711	35,5 %
18	Houston George Bush, USA	IAH	36.506	6,9 %
19	Detroit Wayne Country, USA	DTW	35.187	7,7 %
20	Beijing Capital, Chiny	PEK	34.883	43,2 %
21	San Francisco - International, USA	SFO	32.248	10,0 %

22	Newark Liberty Int., USA	EWR	31.947	8,4 %
23	Londyn Gatwick, Wielka Brytania	LGW	31.461	4,8 %
24	Orlando International, USA	MCO	31.143	14,0 %
25	Tokio Narita, Japonia	NRT	31.057	17,0 %
26	Singapur Changi, Singapur	SIN	30.354	23,1 %
27	Miami International, USA	MIA	30.165	1,9 %
28	Seattle / Tacoma Int., USA	SEA	28.804	7,5 %
29	Toronto Lester B Pearson, Kanada	YYZ	28.615	15,7 %
30	Filadelfia International, USA	PHL	28.507	15,5 %
31	Rzym Fiumicino, Włochy	FCO	28.119	7,0 %
33	Monachium Franz J. Strauss, Niemcy	MUC	26.815	10,8 %
37	Barcelona El Prat, Hiszpania	BCN	24.550	7,9 %
40	Paryż Orly, Francja	ORY	24.032	7,0 %
45	Manchester Int., Wielka Brytania	MAN	21.548	8,3 %
50	Londyn Stansted, Wielka Brytania	STN	20.908	11,7 %
52	Palma de Mallorca, Hiszpania	PMI	20.411	6,4 %
58	Kopenhaga Kastrup, Dania	CPH	18.966	7,5 %
59	Milan Malpensa, Włochy	MLP	18.554	5,3 %
65	Zurich Unique Zurich, Szwajcaria	ZRH	17.215	1,3 %
66	Dublin, Irlandia	DUB	17.138	8,1 %
68	Sztokholm Arlanda, Szwecja	ARN	16.364	7,6 %
71	Bruksela National, Belgia	BRU	15.584	2,8 %
73	Dusseldorf Rhein Ruhr, Niemcy	DUS	15.257	6,9 %
78	Oslo Gardermoen, Norwegia	OSL	14.865	8,9 %
....	Warszawa im. Fryderyka Chopina	WAW	6.085	17,8 %

Tabela 2. 2004 - Ranking największych portów lotniczych (przewozy cargo)

Ranking	Port lotniczy	Kod portu	Cargo (tys. ton)	Zmiana roczna
1	Memphis Int., USA	MEM	3554	4,8 %
2	Hong Kong , Chiny	HKG	3119	16,9 %
3	Tokio Narita , Japonia	NRT	2373	10,1 %
4	Anchorage Int., USA	ANC	2252	7,2 %
5	Seoul Inchoen, Korea Płd	ICN	2133	15,8 %
6	Los Angeles Int., USA	LAX	1913	4,3 %
7	Paryż Charles de Gaule, Francja	CDG	1876	8,9 %
8	Frankfurt, Niemcy	FRA	1838	11,4 %
9	Singapur Changi, Singapur	SIN	1795	10,0 %
10	Miami, USA	MIA	1778	8,6 %
11	Louisville Int., USA	SDF	1739	7,5 %
12	Nowy Jork JFK, USA	JFK	1706	3,1 %
13	Taipei Chiang Kai Shek, Tajwan	TPE	1701	13,4 %
14	Shanghaj Pu Dong, Chiny	PVG	1642	38,1 %
15	Chicago O'Hare, USA	ORD	1474	- 2,4 %
16	Amsterdam Schiphol, Holandia	AMS	1467	8,4 %
17	Londyn Heathrow, W. Brytania	LHR	1412	8,6 %
18	Dubaj International, ZEA	DXB	1169	22,2 %
19	Bangkok International, Tajlandia	BKK	1058	11,3 %
20	Newark Liberty, USA	EWR	984	2,4 %
21	Indianapolis Int., USA	IND	932	5,9 %
22	Osaka Kansai, Japonia	KIX	887	11,9 %
23	Atlanta Hartsfield Int., USA	ATL	862	7,5 %
24	Tokio Haneda, Japonia	HND	774	7,1 %
25	Dallas / Fort Worth Int., USA	DFW	742	11,4 %
26	Luxemburg Int., Luksemburg	LUX	713	8,5 %
27	Beijing Capital, Chiny	PEK	668	1,0 %
28	Kuala Lumpur Int., Malezja	KUL	655	11,1 %
29	Oakland International, USA	OAK	645	7,9 %
30	Guangzhou Int., Chiny	CAN	632	16,2 %

.....	Warszawa im. Fryderyka Chopina	WAW	40	0,1 %
-------	--------------------------------	-----	----	-------

Tabela 3 2004 - ranking największych portów (operacje lotnicze startów i lądowania)

Ranking	Port lotniczy	Kod portu	Ilość (w tys.)	Zmiana 2004/2003
1	Chicago O'Hare Int., USA	ORD	992,4	6,9 %
2	Atlanta Hartsfield Int., USA	ATL	964,8	5,8 %
3	Dallas / Fort Worth Int., USA	DFW	804,8	5,2 %
4	Los Angeles International, USA	LAX	655,1	5,3 %
5	Denver International, USA	DEN	560,2	11,9 %
6	Phoenix Sky Harbor, USA	PNX	546,7	0,9 %
7	Las Vegas McCarran, USA	LAS	544,7	8,7 %
8	Minneapolis International, USA	MSP	541,1	5,6 %
9	Paryż Charles de Gaulle, Francja	CDG	525,6	2,1 %
10	Detroit Wayne Country, USA	DTW	522,5	6,4 %
11	Cincinnati Northern Kentucky, USA	CVG	517,5	2,4 %
12	Houston George Bush, USA	IAH	517,2	8,9 %
13	Filadelfia International, USA	PHL	486,2	8,9 %
14	Frankfurt International, Niemcy	FRA	477,5	4,1 %
15	Londyn Heathrow, W. Brytania	LHR	476,0	2,7 %
16	Waszyngton Dulles Int., USA	IAD	469,6	40,1 %
17	Los Angeles Van Nuys, USA	VNY	448,7	-2,6 %
18	Newark Liberty Int., USA	EWR	437,8	7,6 %
19	Charlotte Douglas, USA	CLT	427,4	-3,6 %
20	Amsterdam Schiphol, Holandia	AMS	418,6	2,5 %
21	Salt Lake City International, USA	SLC	411,9	2,9 %
22	Boston Logan International, USA	BOS	405,2	8,6 %
23	Toronto Lester B Pearson, Kanada	YYZ	403,8	8,8 %
24	Madryt Barajas, Hiszpania	MAD	401,5	4,6 %
25	Miami International, USA	MIA	400,8	-4,0 %
26	Nowy Jork La Guardia, USA	LGA	398,9	6,4 %
27	Memphis Tennessee, USA	MEM	387,9	-3,6 %

28	Monachium F. J. Strauss, Niemcy	MUC	383,1	7,7 %
29	Seattle Tacoma Int., USA	SEA	358,9	1,2 %
30	Sanford Floryda, USA	SFB	357,1	-7,3 %
....	Warszawa im. F. Chopina	WAW	108,2	11,4 %

Największy udział w światowych przewozach pasażerów i ładunków mają porty lotnicze **Ameryki Północnej**. W 2004 roku zostało w nich odprawionych 1315 mln pasażerów (tj. 36 % światowych przewozów) i 27 mln ton ładunków (37 %). Porty amerykańskie chociaż zanotowały roczny wzrost przewozów pasażerskich o 8,5 % i ładunków o 5 %, to dalej są to wartości niższe o 0,6 % i 7,5 %, w stosunku do 2000 roku. W dalszym ciągu główną tego przyczyną są konsekwencje wynikające z ataku terrorystycznego z 11 września 2001 r. Portami o największych przewozach pasażerskich są: Atlanta /ATL/ (84 mln pasażerów), Chicago /ORD/ i Los Angeles /LAX/, natomiast pod względem wielkości obsługowanego tonażu cargo: Memphis /MEM/ (3,5 mln ton), Anchorage /ANC/ i Los Angeles /LAX/. Powyższe przewozy przedkładają się na potrzebę wykonania przez samoloty pasażerskie i towarowe dużej ilości operacji startów i lądowania, których na głównych lotniskach realizowanych jest nawet po kilkaset tysięcy. Najwięcej operacji odbyło się w Chicago, Atlancie i Dallas. Należy nadmienić, że w rankingu portów pod względem liczby wykonanych operacji osiem pierwszych miejsc na świecie zajmują porty amerykańskie, a 23 z nich jest w pierwszej trzydziestce.

Zdecydowana większość dużych amerykańskich portów osiągnęła wysoką dynamikę rocznego wzrostu przewozów, która wyniosła od kilku do kilkunastu procent. Liczbą odprawionych pasażerów zrównała się lub przekroczyła wyniki osiągnięte w szczytowym 2000 r. Nie mniej jednak z zapaści nie mogą się do tej pory „wydźwignąć” porty Los Angeles, San Francisco i St Louis. Najgorzej sytuacja ta przedstawia się w St Louis, który już kolejny rok z rzędu zanotował bardzo wysokie spadki przewozów. W 2004 roku spadek ten wyniósł - 35,9% , a rok wcześniej - 20,5%. Należy wspomnieć, że port ten w 2000 roku obsługiwał 30,6 mln, a w ubiegłym roku tylko 12,8 mln pasażerów.

Pozytywną cechą w działalności amerykańskich portów lotniczych w 2004 roku była stymulująca rola przewoźników niskokosztowych, wpływająca na wzrost ilości podróży. W portach gdzie udział tych przewoźników był duży, dynamika wzrostu też była wysoka i wynosiła nawet kilkanaście procent. Przykładem może być port w Las Vegas (dynamika roczna 14,3%), z którego operował największy na świecie przewoźnik niskokosztowy Southwest Airlines (81 mln pasażerów).

W portach **Europy** odprawionych było 1150 mln pasażerów (tj. 31,5 % światowych przewozów) i 15 mln ton ładunków (20,5%). W 2004 roku nastąpił kilkuprocentowy wzrost przewozów, zarówno pasażerów (7,8 %) jak i ładunków (6 %). Europejskie porty Londyn Heathrow /LHR/, Paryż Charles de Gaulle /CDG/, Frankfurt /FRA/ i Amsterdam Schiphol /AMS/ to pierwsza dziesiątka największych portów świata. Było w nich odprawianych po kilkadziesiąt milionów pasażerów. Pod względem wielkości obsłużonego tonażu ładunków (powyżej 1 mln ton) największymi portami były Paryż /CDG/, Frankfurt /FRA/, Amsterdam /AMS/ i Londyn /LHR/. Na szczególną uwagę zasługuje port Londyn Heathrow, który zajmuje pierwsze miejsce na świecie pod względem liczby pasażerów wykonujących loty w ruchu międzynarodowym, a także z posiadanych najwyższych standardów wyposażenia radionawigacyjnego lotniska. Jedna z jego dróg startowych jest oprzyrządowana wg. kat. IIIC ICAO - zerowa widzialność i podstawa chmur.

Z dużych portów europejskich najwyższą dynamikę rocznego wzrostu osiągnęły porty Moskwy Domodedowo /DME/ (23%) i Szeremietjevo /SVD/ (11,5 %), a także Londyn Stansted /STN/ (11,7%). W porcie brytyjskim dominowali przewoźnicy niskokosztowi Ryanair i EasyJet, którzy zrealizowali ponad 80% całego ruchu.

Duże ilości pasażerów były odprawiane w portach obsługujących ruch turystyczny na hiszpańskich wyspach Majorka (20,4 mln), Gran Canaria (9,5 mln) i Teneryfa (8,6 mln). Na Majorce największy 24% udział w ruchu miał niemiecki przewoźnik niskokosztowy Air Berlin.

W portach regionu **Azji i Pacyfiku** odprawionych było 785 mln pasażerów (tj. 21,5 % światowych przewozów) i 23,7 mln ton ładunków (32 %). Za 2004 rok cechują się one największą na świecie dynamiką wzrostu przewozów pasażerskich (18 %) jak i ładunków (25,8 %). W okresie ostatnich pięciu lat wzrost ten wyniósł odpowiednio 14 % i 22 %, co jest konsekwencją rozwoju azjatyckiej gospodarki i przewozów lotniczych w Chinach. Wielkość obsłużonych pasażerów i ładunków byłaby jeszcze o wiele wyższa, lecz na przeszkodzie była panująca w latach 2002-2003 epidemia SARS, która najbardziej dotknęła duże porty regionu: Hong Kong, Taipei, Singapur i Osaka.

Największymi portami pod względem liczby obsłużonych pasażerów są: Bangkok /BKK/ (38 mln pasażerów), Hong Kong /HKG/, Beijing /PEK/ i Singapur /SIN/, natomiast pod względem tonażu ładunków: Hong Kong (3,1 mln ton), Tokio-Narita /NRT/ i Seoul /ICN/ i Singapur /SIN/.

W portach regionu **Ameryki Południowej i Środkowej** odprawionych było 225 mln pasażerów (tj. 6 % światowych przewozów) i 3,5 mln ton ładunków (4,7 %). W 2004 roku

nastąpił wzrost zarówno liczby pasażerów (11,6 %) jak i tonażu ładunków (6,8 %). W stosunku do okresu ostatnich pięciu lat przewozy pasażerskie zwiększyły się o 8,8 %, natomiast w tonażu ładunków wystąpił spadek o 2,8 %. Głównymi portami są: meksykański Mexico City /MEX/ - 23 mln pasażerów oraz brazylijskie: Sao Paulo Guarulhos /GRU/ - 13,7 mln i San Paulo Congonhas /CGH/ - 13,6 mln. Największy udział w tych portach mają przewoźnicy meksykańscy Aeromexico i Mexicana oraz brazylijscy VARIG i TAM Linhas Aereas, którzy wykonują 70% całego ruchu.

W portach **Afryki** odprawionych było około 100 mln pasażerów (tj. 2,8 % światowego udziału) i 1,1 mln ton ładunków (1,5 %). Wartości te są niewspółmiernie niskie w stosunku do obszaru i ludności, która zamieszkuje na tym kontynencie (są one na poziomie wyników osiąganych przez największe porty amerykańskie). W 2004 roku osiągnęły jednak wysoką dynamikę wzrostu liczby obsługiwanych pasażerów (12,8 %) jak i ładunków (10 %). Za okres ostatnich pięciu lat wyniósł on odpowiednio 17 % i 7 %. Największym portem jest południowoafrykański Johannesburg, którego głównym użytkownikiem jest narodowy przewoźnik South African Airways - 55%. W rankingu największych portów świata jest on jedynym przedstawicielem i zajmuje 81 miejsce (14,3 mln pasażerów, 175 tys. operacji).

W portach regionu **Bliskiego Wschodu** odprawionych było 85 mln pasażerów (2,3 %) i 3,3 mln ton ładunków (4,5%). Wielkości te są porównywalne z wynikami jakie uzyskują samodzielnie największe porty amerykańskie. Porty arabskie cechują się bardzo wysoką kilkunastoprocentową dynamiką rocznego wzrostu przewozów zarówno pasażerów (14,8 %) jak i ładunków (13,3 %). Jest ona też najwyższa na świecie w pięcioletnim przedziale czasowym i odpowiednio wynosi 26 % i 23 %.

Największymi w tym regionie portami są: Dubaj /DXB/ (21,7 mln pasażerów, 1,2 mln ton. ładunków, 180 tys. operacji) oraz porty w Arabii Saudyjskiej Jeddah /JED/ i Rijad /RUH/. Port Dubaj /DXB/ pełni w tym regionie rolę przesiadkowego i jest bazowym dla największego i najbogatszego przewoźnika arabskiego Emirates (zamówił 43 megatransportowce Airbus A380).

4.3. Podsumowanie

Osiągnięte w 2004 roku przez polskie porty lotnicze wyniki (8,9 mln pasażerów i 53 tys. ton cargo) choć mają corocznie tendencję wzrostową są nadal niewielkie i klasyfikują nasz kraj na jednym z ostatnich miejsc w Europie (udział w światowym rynku wynosi zaledwie 2,4 %, a towarowych 0,7 %).

Aby uświadomić sobie nasze miejsce w świecie można posłużyć się następującą analizą, która przedstawia ile razy w ubiegłym roku statystyczny mieszkaniec był odprawiany w porcie lotniczym. I tak z regionu Ameryki Północnej - dwukrotnie (1300 mln pasażerów, 650 mln mieszkańców), całego globu - co trzeci (1700 mln pasażerów, 6000 mln mieszkańców), a w Polsce - co piąty (8,9 mln pasażerów, 40 mln mieszkańców). Wynik osiągnięty przez nasz kraj jest dwukrotnie gorszy niż na Węgrzech i czterokrotnie niż w Czechach. Największy polski Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina /WAW/, który w ubiegłym roku obsłużył 6,1 mln pasażerów i 40 tys. ton cargo nie znajduje miejsca w żadnym z publikowanych rankingów.

Niekorzystnie dla naszego kraju przedstawia się też inny wskaźnik, który obrazuje nasycenie lotniczą infrastrukturą portową, tj. obszar przypadający na jedno lotnisko komunikacyjne. Dla Polski wynosi on 28 tys. km²/ lotnisko i znacznie odbiega od wskaźników jakie są w czołowych państwach Unii Europejskiej² (Austria – 7,5 tys. km²/lotnisko, Niemcy – 7 tys. km²/lotnisko, Włochy – 7,3 tys. km²/lotnisko i Francja – 11,5 tys. km²/lotnisko).

Opracowanie:

Jerzy Liwiński – Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej ULC

*** W przypadku korzystania z powyższych danych,
prosimy o podawanie źródła ich opracowania.**

² Sieć portów lotniczych poszerzonej Unii Europejskiej obejmuje ponad 370 lotnisk, z czego 335 znajduje się na obszarze dawnej piętnastki. Wśród nich są 63 porty międzynarodowe oraz około 100 krajowych i 210 regionalnych.